

Dansk Erhvervs NøgletalsNyt

Økonomisk status for 2021

Af: Cheføkonom Tore Stramer og seniorøkonom Kristian Skriver

I dag bringer vi den sidste omgang NøgletalsNyt i 2021. Derfor er det også tid til en lille status for den økonomiske udvikling i dansk økonomi i år. 2021 startede ud med større nedlukninger, som mange virksomheder led under. Vi frygtede, at vinterens nedlukning endnu engang ville ramme ledigheden og beskæftigelsen hårdt, men vores frygt blev heldigvis ikke til virkelighed. Vinterens nedlukning blev ikke nær så hård for dansk økonomi som den første nedlukning. Dog blev den meget hård for en række virksomheder, der igen blev ramt af nedlukningerne.

Genåbningen af dansk økonomi betød, at den økonomiske nedtur nu er vendt til et bragende opsving, der har sendt beskæftigelsen i vejret med nye jobrekorder. Samtidig er ledigheden nu på det laveste niveau i 13 år.

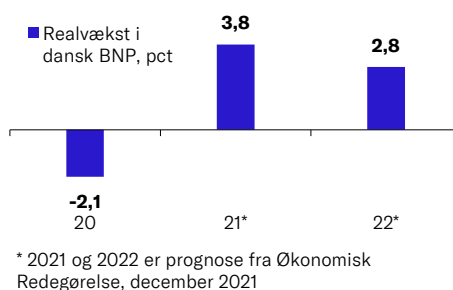
Bagsiden af medaljen er dog, at virksomhederne har svært ved at rekruttere arbejdskraft og derfor må sige nej til ordrer. Konkret har der over det seneste halve år været 158.000 forgæves rekrutteringer herhjemme. Det svarer til, at hver tredje rekrutteringsforsøg har været forgæves. Det er særligt indenfor hoteller og restauranter samt byggeriet, hvor det har været ekstra svært at rekruttere. I disse brancher har ca. hver andet rekrutteringsforsøg været forgæves.

En anden bagside ved det stærke globale opsving er, at inflationen er steget til et tårnhøjt niveau. Senest i november var inflationen på 3,4 pct. Det er særligt energipriserne, der bidrager til den høje inflation. Forklaringen er, at det globale opsving har øget efterspørgslen efter energi kraftigt, mens udbuddet desværre ikke kan følge med. Men det underliggende prispres har også været tiltagende i løbet af de seneste måneder. I 2022 forventer vi ikke yderligere markante stigninger i energipriserne, men det underliggende prispres forventer vi tiltager fortsat. Under alle omstændigheder bliver det særdeles interessant at følge inflationen i 2022. Det har ellers været et nøgletal, der været på nogenlunde stabilt lavt niveau de seneste mange år.

Udsigterne for 2022 er generelt præget af stor usikkerhed. Overordnet forventer vi pæn vækst i dansk økonomi i 2022, men med den kraftige smittespredning herhjemme kan vi frygte nedlukninger i starten af 2022.

Glædelig jul og godt nytår.

Nøgletal	Side
Regeringen forventer solid højkonjunktur frem mod 2023	2
Producentpriserne bragede i vejret med 29,1 pct. i november	3
Flere ledige stillinger trods stigende smittetal	4
Sommeren bød på rekordfald i antal offentligt forsørgede	5

Regeringen forventer solid højkonjunktur frem mod 2023

Regeringen har fredag offentliggjort den Økonomisk Redegørelse for december. Regeringen forventer, at dansk økonomi vil vokse med 2,8 pct. i 2022 og 2,1 pct. i 2023 efter en BNP-vækst på hele 3,9 pct. i 2021. Aktivitetsfremgangen ventes samtidig at øge beskæftigelsen med yderligere 75.000 personer frem mod 2023. Det er en optimistisk prognose, der viser, at det som udgangspunkt ikke er regeringens forventning, at den nye mere smitsomme omikron-variant vil afspore opsvinget i dansk økonomi. Selv om risikoen er betydelig i øjeblikket og der formentligt venter en hård vinter med yderligere restriktioner, så forventer vi på linje med regeringen et fortsat pænt opsving over de kommende år.

Forventet stærk højkonjunktur med blød landing...

Det springer i øjnene, at regeringen har opjusteret skønnet for outputgab, og dermed kapacitetspresset i dansk økonomi mærkbart. Skønnet for outputgab i 2021 er således blevet opjusteret fra 0,5 pct. til 1,8 pct. Dertil er det forventningen, at outputgab vil stige yderligere til over 2 pct. i 2022 og 2023. Det er bestemt ikke hverdagskost med et så stort kapacitetspres i dansk økonomi. Vi skal helt tilbage til årene op til finanskrisen i 2008 for at finde et højere outputgab i dansk økonomi.

Det er bestemt ikke uden risiko, at regeringen forventer, at kapacitetspresset i dansk økonomi vil ligge fastlåst på et meget højt niveau helt frem mod udgangen af 2023. Risikoen er, at dansk økonomi overopheder og at højkonjunktoren får en uskøn og abrupt afslutning. De tørrer tal viser desværre, at der ikke siden årene op til finanskrisen har været en større risiko for et selvforstærkende og uholdbart økonomisk opsving. Det er derfor også skuffende, at der i finansloven ikke er tiltag, der øger arbejdsudbuddet i den private sektor eller dæmper trykket i dansk økonomi mærkbart. Finansministeriets beregninger viser, at finanslovsaftalen isoleret set kun vil dæmpe kapacitetspresset med 0,1 procentpoint næste år. Her er der vel og mærke ikke medregnet de seneste coronarelaterede tiltag, der vil øge finanspolitikens aktivitetsvirkning yderligere.

Regeringen hævder godt nok, at når alt regnes med, så vil den samlede finanseffekt i 2022 nærme sig -1,5 pct. Men det er mildt sagt at snyde på vægten. Den ét-årige finanseffekt for 2022 giver et meget misvisende billede af finanspolitikens reelle stramhedsgrad. Det skyldes, at bortfaldet af en række ekstraordinære coronarelaterede tiltag rent teknisk vil trække finanseffekten markant ned i 2022. Udbetalingen af de indefrosne feriepenge og de generelle kompensationsordninger vil jo helt naturlig ikke blive gentaget i 2022. Et mere ædrueligt skøn er derfor, at regeringens finanspolitik samlet set vil øge kapacitetspresset næste år når man ser bort fra de ekstraordinære coronatiltag.

Slap finanslov øger behovet for reformer

Det er ærlig talt risikabelt, at finanspolitikken ikke forholder sig mere alvorligt til den truende overophedning af dansk økonomi. Der er behov for mere håndfaste tiltag, der reducerer de offentlige udgifter og den offentlige beskæftigelse fra de nuværende høje niveauer. I fraværet af en stram finanslov er det nu op til de nye reformer, vi er blevet stillet i udsigt i starten af 2022 at håndtere den akutte mangel på arbejdskraft. Det er ikke en let opgave, da der er brug for reformer der både hurtigt og effektivt øger arbejdsudbuddet i den private sektor.

Producentpriserne bragede i vejret med 29,1 pct. i november

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik onsdag viser, at det samlede producentprisindeks for varer steg med 29,1 pct. i november i forhold til samme måned sidste år. Det er den største prisstigning, der er registreret i statistikens historie siden 2006. Importprisindekset er samtidig steget med 14,3 pct. over det seneste år, hvilket ligeledes er den største stigning i statistikens historie. Den kraftige stigning i producentpriserne dækker over store forskelle i underbrancherne. I industrien er producentpriserne steget med 6,8 pct. siden november sidste år. Trods den lidt lavere stigning i industrien så ligger producentpriserne dog på et højt niveau set i et historisk perspektiv.

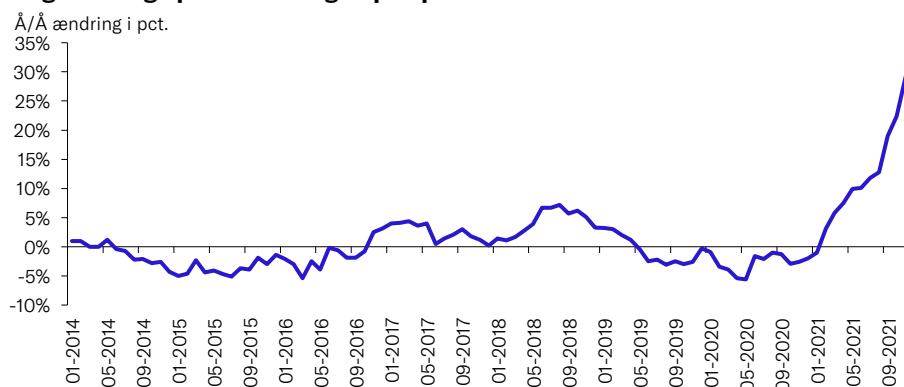
De massive prisstigninger skal ses i sammenhæng med, at priserne lå på et relativt lavt niveau i november 2020 som følge af den delvise nedlukning af samfundet. Men det er langt fra hele forklaringen, da producentpriserne er steget med hele 26 pct. siden november 2019. Der er derfor også tale om meget voldsomme og reelle prisstigninger, der nu rammer store dele af dansk erhvervsliv. Det er særligt de massive prisstigninger på energi, der nu har ramt dansk erhvervsliv. Prisen på energiforsyning er således steget med astronomiske 283,6 pct. over det seneste år. Stigningen kan direkte relateres til de meget voldsomme prisstigninger, der har fundet sted på de europæiske energimarkeder i starten af efteråret.

Kan øge forbrugerprisinflationen

De kraftigt stigende producent- og importpriser øger virksomhedernes omkostninger og kan i sidste ende løfte forbrugerpriserne mærkbart. Gennemslaget vil dog typisk ske med en vis forsinkelse afhængigt af om stigningen i virksomhedernes omkostninger bider sig fast.

Som tingene ser ud nu, kan det desværre ikke udelukkes, at stigningen i både producent og importpriserne bider sig fast over en længere periode. Den globale mangel på varer i særligt industrien ligger fortsat på et meget højt niveau. Den nuværende eskalering i pandemien på tværs af Europa kan forlænge forstyrrelserne i forsyningskæder og skifte forbrugsbrugsmønstret over imod varer. Det betyder desværre også, at der er en tiltagende risiko for, at forbrugerprisinflationen kommer til at accelerere yderligere hen over vinteren. Der gælder særligt vareinflationen, og dermed priserne på de varer vi typisk køber i detailhandlen.

Årlig ændring i producent- og importprisindeks for vare

Kilde: Danmarks Statistik, tabel PRIS4315

Flere ledige stillinger trods stigende smittetal

Offentliggjorte tal fra jobindsats i mandags viser, at der var 63.000 ledige stillinger slået op på jobnet.dk i november. Det er et rekordhøjt niveau, når man korrigerer for de normale sæsonudsving, der er hen over året. Farten på arbejdsmarkedet må da siges at være overordentlig høj her hen mod årsskiftet. Alene i november blev der lagt yderligere 35.550 nye stillinger til den i forvejen store bunke af jobopslag. Det er ligeledes et rekordhøjt niveau.

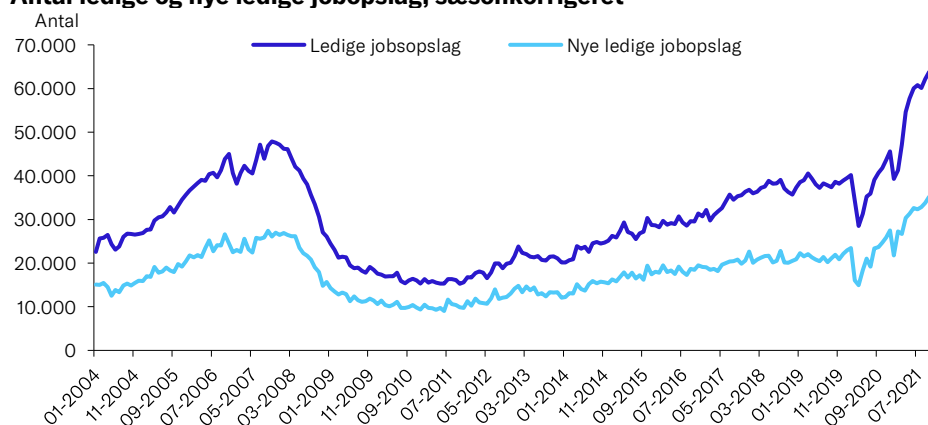
Der er dermed heller ikke noget, der tyder på, at de stigende smittetal har rystet fremgangen på arbejdsmarkedet. Den nye omikron-variant blev først for alvor omtalt hen imod slutningen af november og har derfor ikke kunne påvirke mandagens tal.

Det ærlig talt meget voldsomt, at antallet af ledige jobopslag fortsat stiger mod himlen her frem mod årsskiftet. Aktiviteten i dansk økonomi er fortsat høj, da både eksporten og privatforbruget i øjeblikket skyder en høj fart. Dertil er såvel test- som vaccinationsindsatsen blevet løftet betydeligt, hvilket ligeledes har trukket antallet af ledige jobopslag kraftig i vejret.

Det er ikke uden udfordringer for de danske virksomheders rekrutteringsudfordringer, at der er blevet skruet kraftigt op for både test- og vaccinationsindsatsen over de seneste uger. Konkurrencen om den ledige arbejdskraft er simpelthen blevet intensiveret. Vi vil derfor heller ikke blive overrasket, hvis manglen på arbejdskraft i den private sektor stiger yderligere over de kommende måneder fra de i forvejen rekordhøje niveauer.

Det er bestemt ikke uden risiko, da den betydelige mangel på arbejdskraft risikerer at udløse en alvorlig overophedning i dansk økonomi, hvor kraftigt stigende priser og lønninger udløser et nyt abrupt tilbageslag. Det er derfor også yderst vigtigt, at politikerne sideløbende med håndteringen af de coronarelaterede tiltag også har fokus på hurtigt-virkende reformer, der løfter arbejdsudbuddet i den private sektor. Mest oplagt bør der lukkes op for mere udenlandsk arbejdskraft uden for EU.

Antal ledige og nye ledige jobopslag, sæsonkorrigeret

Kilde: Jobindsats

Sommeren bød på rekordfald i antal offentligt forsørgede

Danmarks Statistik har fredag offentliggjort tal for antallet af offentligt forsørgede under folkepensionsalderen eksklusive SU-modtagere i 3. kvartal. Fredagens tal viser, at antallet af offentligt forsørgede faldt med 17.500 personer i andet kvartal. Det er det største fald, der er registreret i statistikens levetid siden første kvartal 2007.

Det er en positiv nyhed, at antallet af offentligt forsørgede tog et tydeligt dyk hen over tredje kvartal. Nedgangen skal ses i sammenhæng med, at aktiviteten i dansk økonomi er tiltaget kraftigt oven på genåbningen af samfundet efter vinterens delvise nedlukning. Beskæftigelsen er tordnet i vejret med hele 51.000 personer i tredje kvartal, mens ledigheden samtidig er faldet med knap 18.900 personer.

Dertil er antallet af sygedagpengemodtagere faldet med hele 8.400 personer fra andet til tredje kvartal. Faldet skal ses i sammenhæng med, at antallet af sygedagpengemodtagere lå ekstraordinært højt i andet kvartal som følge af den mere lempelige adgang til sygedagpenge som led i håndteringen af COVID-19 krisen. En ordning der igen blev suspenderet pr. 1. juli 2021.

Bagsiden af medaljen er at manglen på arbejdskraft er kritisk i flere brancher

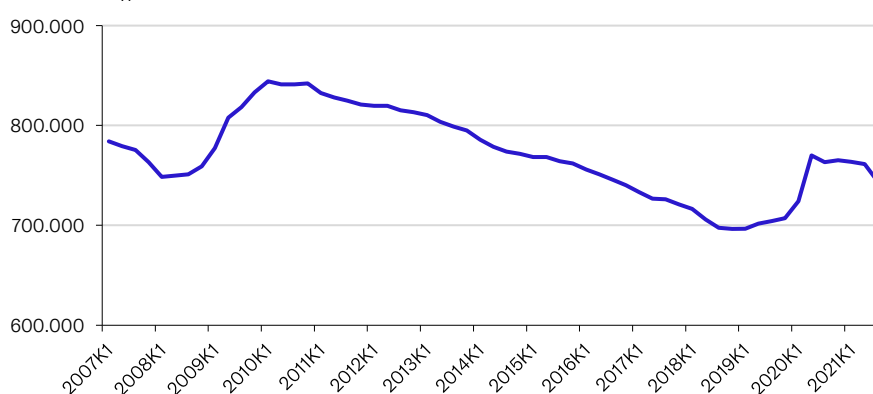
Bagsiden af medaljen er dog, at det kraftigt faldende antal offentligt forsørgede også er et klart tegn på, at virksomhederne oplever en stor mangel efter kvalificeret arbejdskraft.

Det er derfor også vigtigt, at politikerne hurtigst muligt får gennemført reformer og tiltag, der øger udbuddet af arbejdskraft yderligere allerede næste år. Alternativt risikere vi, at manglen på arbejdskraft bremser genopretningen og udløse en ny lavkonjunktur.

Det er mest oplagt at se på at lette virksomhedernes adgang til udenlandsk arbejdskraft. Dertil bør regeringen sikre, at den rekordhøje offentlige beskæftigelse igen nedbringes i takt med at aktiviteten i forbindelse med håndteringen af Covid-19 aftager.

Antal offentligt forsørgede under folkepensionsalderen eksklusive SU-modtagere, sæsonkorrigeret

Fuldtidsmodtagere

Kilde: Danmarks Statistik, tabel AUKS01

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs NøgletalsNyt kan ske til cheføkonom Tore Stramer på tstr@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6107 eller seniorøkonom Kristian Skriver på kso@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6033.